

Behurcolt és invazív állatok Magyarországon

BEVEZETŐ

Papp László

az MTA rendes tagja, ny. kutatóprofesszor
flyer.papp@gmail.com

Az MTA 187. Közgyűléséhez kapcsolódóan 2016. május 6-án a fenti címmel tartottunk egész napos előadást Akadémiánkon. Szükségtelen hangsúlyoznunk a téma fontosságát, ezért szinte érthetetlen, hogy mégis ez az első érdemleges hazai áttekintés ezekről az állatokról.

A hozzám hasonló korú vagy kissé idősebb olvasóink közül sokan emlékeznek még a „burgonyabogár-szedésre”. Ez a csinos észak-amerikai bogár a 40-es évek végén érte el Magyarországot. A szakemberek természetesen tudtak robbanásszerű terjeszkedéséről; Kadocsa Gyula szinte megkönnyebbüléssel adta cikkének az *Itt a burgonyabogár* címet. A „hivatalos politika” szerint azonban az amerikai *imperiálisták* dobálták át a határon, hogy épülő-szépülő országunk mezőgazdaságát tönkretegyék. Nem dobták, jött.

Azóta sok-sok rovar és egyéb állat- és növényfaj populációi kerültek olyan országokba, ahol korábban nem fordultak elő. Nemcsak Amerika Európának, de Európa Amerikának is sok behurcolt és invazív kártevőt „adott”. A világkereskedelem és a hatalmas méreteket

öltött turizmus a világon keresztül-kasul terjesztett tova korábban nem ismert kártevőket.

Az első két összefoglaló előadás írásos anyagát önállóként közöljük. Véleményem szerint Varga Zoltán a legtöbb hasonló, alapfogalmi tisztázást célzó külföldi cikk színvonalát, fogalmazásbeli pontosságát meghaladva tárgyalja a biológiai invázió általános kérdéseit. Botta-Dukát Zoltán a hazai behurcolt és inváziós növényekre vonatkozó ismeretek összegyűjtésének tapasztalatait ismertette, hiszen a magyar botanikusok ebben a témában a zoológusok előtt járnak. Ezek után egy nagy közös közleményben következik az egyes állatcsoportok behurcolt és invazív fajainak rövid tárgyalása. Szaktudományunk kikerülhetetlen sajátossága, hogy igen sok hivatkozással publikálunk, ezért *kivételesen* azt kellett tennünk, hogy válogatott irodalomjegyzéket közlünk; az ott nem szereplő forrásokat a szakemberek a folyóirat honlapján található teljes változatban kereshetik. Számvetést és gyakorlati problémák felvetését kérjük az előadóktól, az életmódok részletes ismertetése és a problémák megoldására vo-

natkozó javaslatok nem férhettek a kapott szűk keretbe. Tizenkét további előadást hallottunk, ennek ellenére nem mondhatjuk, hogy az áttekintés hiánytalan. Több fontos állatcsoport, közöttük elsősorban a paraziták, nem kerültek tárgyalásra. Előadóülésünk azonban – reméljük – azok kutatói számára is biztatást jelent az összefoglaló áttekintés elkészítésére.

A más szakterületeken dolgozó tisztelt Olvasóinktól elnézést kérünk a rengeteg állatnév említéséért. Sajnos, nem tehattünk keve-

sebbet, mint hogy *megnevezzük* a bajok okozóit. Nemcsak az egész állatvilág, hanem a valóságos és potenciális kártevők faji változottsága is elképesztő.

A behurcolt és invazív növények és állatok problémája a növényvédelem és a közegészségügy legfontosabb feladata közé tartozik. Az ökológia, botanika és zoológia alapkutatással foglalkozó szakemberei elsősorban e feladatok konkretizálásában munkálkodhatnak. Készen állunk azonban azok megoldásában is vállalni a reánk osztható szerepet.

